

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ФАРМАЦЕВТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ДО СТВОРЕННЯ ТА
ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ
НА НАВЧАЛЬНОМУ ЗАНЯТТІ**

(методичні рекомендації для викладачів)

Укладач

*Кудрявцева Т.О., к.п.н.,
методист Коледжу НФаУ*

Можливості мультимедіа-технологій у процесі навчання:

- активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- підвищення інформативності лекції;
- стимулювання мотивації до пізнавальної діяльності;
- забезпечення наочності навчання;
- реалізація доступності та сприйняття навчальної інформації завдяки паралельного представлення її в різних модальностях: візуальній і слуховій;
- активізація та утримання уваги студентів у фазі її біологічного зниження (25-30 хвилин після початку лекції та останні хвилини лекції) завдяки художньо-естетичному оформленню слайдів-заставок або доцільного застосування анімації та звукових ефектів;
- можливість перегляду студентами фрагментів навчального заняття;
- створення викладачеві комфортних умов для роботи на занятті.

Мультимедійна презентація створюється в програмі Microsoft Power Point будь-якої версії, може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, діаграми та графіки, слайд-шоу, звукове оформлення та дикторський супровід, відеофрагменти й анімацію, тривимірну графіку.

Ефективність мультимедійної презентації визначають можливістю підвищення якості навчання за рахунок збільшення обсягу нової інформації та скорочення часу навчання на 30%. Якщо аналогічні показники не перевищують 10%, мультимедійний продукт не є доцільним для використання в освітньому процесі

При створенні мультимедійних презентацій

– враховуйте:

- *відповідність* змісту, глибини, обсягу навчальної інформації пізнавальним можливостям студентів;
- *інтелектуальні* та вікові особливості студентів;
- *санітарно-гігієнічні* вимоги до використання технічних засобів навчання (тривалість безперервного перегляду презентації для студентів – не більше 20 хв, переривчастого перегляду – до 30 хв.).

– дотримуйтесь етапів:

I. Планування презентації, що включає визначення цілей, формування структури та логіки подачі навчальних матеріалів.

II. Розробка презентації – методологічні особливості підготовки слайдів презентації, зміст і відповідність текстової та графічної інформації.

III. Репетиція презентації – перевірка та редагування створеної презентації.

– уникайте:

- *дальніх* планів і дрібних деталей при відборі матеріалу для зорового ряду опису моделі;
- *великих* текстових фрагментів.

В оформленні презентації виділяють два блоки: оформлення слайдів та представлення інформації.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СЛАЙДІВ

Структура

Слайд – головний структурний елемент презентації, в межах якого виконується робота над її об'єктами.

Кількість слайдів – не менше 10, оптимально – 20-25.

Перший слайд – титульний, що містить інформацію про: навчальне заняття (вид, тема), викладача (ПІБ, категорія (науковий ступінь), педагогічне (наукове) звання.

Другий слайд – містить план навчального заняття.

Інші слайди:

- інформаційні, що розкривають (10-20 слайдів).
- висновки з теми (1-2 слайда).
- список рекомендованої літератури (1-2 слайда).

Останній слайд – містить інформацію про контакти викладача (мобільний телефон, адресу сайту, дні консультацій тощо), яку можна використовувати студентам, якщо в нього виникли запитання щодо змісту навчального матеріалу.

Використовуйте різні види слайдів: із текстом, із таблицями, з діаграмами.

Стиль

Дотримуйтесь єдиного стилю оформлення слайдів.

Уникайте стилів, які можуть відволікати увагу від самої презентації. *Допоміжна інформація* (кнопки керування) не повинні переважати над основною інформацією (текстом, ілюстраціями).

Фон

Використовуйте для фону більш холодні тони (синій або зелений). Стимулюючі (*теплі*) кольори фону – збуджують і діють як подразники (*червоний, жовто-гарячий, жовтий*).

Дезінтегруючі (*холодні*) – заспокоюють, викликають сонливий стан (*фіолетовий, синій, блакитний, синьо-зелений, зелений*)

Нейтральні кольори: *світло-рожевий, жовто-зелений*.

Малюнок фону підвищує стомлюваність очей і знижує ефективність сприйняття інформації.

Чіткі, яскраві малюнки краще запам'ятовуються.

Використання кольорів

Поєднання двох кольорів — кольору знака й кольору фону – суттєво впливає на зоровий комфорт, деякі пари кольорів стомлюють зір і можуть спричинити стрес (зона дискомфорту).

<i>Зона комфорту</i>	<i>Нейтральне сприймання</i>	<i>Зона дискомфорту (не рекомендується)</i>
синій на білому; чорний на жовтому; зелений на білому; чорний на білому; жовтий на чорному; білий на чорному; зелений на червоному; червоний на жовтому.	білий на синьому; червоний на білому; синій на жовтому; оранжевий на чорному; жовтий на синьому; оранжевий на білому; білий на зеленому.	червоний на зеленому; коричневий на білому; білий на коричневому; коричневий на жовтому; жовтий на коричневому; білий на червоному; жовтий на червоному.

Використовуйте на одному слайді не більше трьох кольорів (фон, заголовок, текст). Використовуйте для фону та тексту контрастні кольори та однакову кольорову схему для всіх слайдів.

Фоновий супровід

Демонстрація слайдів із фоновим супроводом (пісня, мелодія) викликає швидку втомлюваність, сприяє розсіюванню уваги та знижує продуктивність навчання.

Анімаційні ефекти

Доцільно використовувати анімацію:

- для демонстрації динамічних процесів;
- для створення певного настрою або атмосфери під час презентації.

Не варто:

- *зловживати* різноманітними анімаційними ефектами, вони не повинні відволікати увагу від змісту інформації на слайді;
- *обирати* ефекти анімації до заголовків, особливо такі, як «Обертання», «Спираль» тощо;
- *використовувати* музичний або звуковий супровід, якщо він не несе ніякого навчального навантаження.

Пам'ятайте, що *анімований об'єкт* знижує якість сприйняття матеріалу, відвертає увагу, порушує її динаміку.

ВИМОГИ ДО ПРЕДСТАВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Зміст інформації

Кожен слайд має відображати одну думку.

Враховуйте вікові особливості студентів.

Використовуйте короткі слова та прості речення.

Зведіть до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників; дієслова мають бути в одній часовій формі.

Заголовки повинні привертати увагу аудиторії.

Зведіть до мінімуму текстову інформацію, замінюючи її схемами, рисунками, фрагментами фільмів.

Вимоги:

- *відповідність* змісту презентації поставленим дидактичним цілям і завданням;
- *дотримання* правил оформлення тексту, орфографії, пунктуації, скорочень;
- *відсутність* фактичних помилок, достовірність представленої інформації;
- *завершеність* (зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено);
- *стилість і лаконічність* викладу, максимальна інформативність тексту;
- *доцільне розташування* інформації на слайді;
- *наявність* не більше одного логічного наголосу: почервоніння, яскравість, рамка, миготіння, рух.

Пам'ятайте, що інформація, яка подана привабливо, оригінально, привертає увагу студентів.

Розміщення інформації

Використовуйте правило «Схема, малюнок, графік, таблиця, текст». Текст використовуйте в тому випадку, якщо жоден із попередніх варіантів не підходить.

Обирайте горизонтальне розміщення інформації на слайдах.

Розміщуйте:

- у центрі слайда найбільш важливу інформацію, надписи під зображеннями;
- ліворуч, праворуч, зверху, знизу від краю слайда залишайте вільні поля;
- вирівнюйте текст, буквиці, маркери списків;

Супроводжуйте кожний слайд поясненням.

Не створюйте дублюючі (схожі), «зайві» слайди.

Шрифти

Рекомендовані розміри шрифтів:

<i>Вид об'єкта</i>	<i>Розмір шрифту</i>
Заголовок слайда	22 – 30 pt
Підзаголовок	20 – 28 pt
Текст	18 – 22 pt
Підписи даних у діаграмах	20 – 24 pt
Підписи осей у діаграмах (якщо є)	18 – 22 pt
Заголовки осей у діаграмах (якщо є)	18 – 22 pt
Інформація в таблицях	18 – 22 pt

Використовуйте стандартні – Arial, **Comic Sans MS**, Courier, Georgia, Tahoma, Times New Roman, Verdana, без зарубок (їх легше читати) і не більше 1-3-х варіантів шрифту.

Наприклад, основний текст презентації – шрифт Times New Roman, заголовок слайду – Arial й інший – для виокремлення елементів тексту (марковані списки).

Відношення товщини основних штрихів шрифту до їх висоти орієнтовно становить 1:5; оптимальне відношення розміру шрифту до проміжків між літерами: від 1:0,375 до 1:0,75.

Не слід:

- користуватися *прописними літерами*, вони ускладнюють читання;
- поєднувати різні типи шрифтів в одній презентації.

Способи виділення інформації

Використовуйте: жирний шрифт або курсив, рамки, границі, заливку, штриховку, стрілки, рисунки, діаграми, схеми для ілюстрування найбільш важливих фактів.

Підкреслення використовується лише в гіперпосиланнях.

Обсяг інформації

Не перевантажуйте слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень).

Найбільша ефективність досягається, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному окремому слайді.

Довжина рядка не більше 36 знаків.

Відстань між рядками усередині абзацу 1,5, а між абзацами – 2 інтервали.

Вимоги до візуального та звукового ряду мультимедійної презентації

• *відповідність* зображень на слайдах змісту навчального матеріалу та віковим особливостям студентів;

• *якість зображення* (контраст зображення по відношенню до фону) та *музичного ряду* (ненав'язливість музики, відсутність сторонніх шумів);

• *відсутність* «зайвих» деталей на фотографіях, рисунках, картинках; яскравість і контрастність зображення, однаковий формат файлів);

• *обґрунтованість* і раціональність використання графічних об'єктів.

АЛГОРИТМ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НА ЗАНЯТТІ

- визначити тему, мету і тип заняття;
- скласти тимчасову структуру заняття, намітити основні завдання і необхідні етапи для їх досягнення;
- визначити етапи, на яких необхідні інструменти мультимедіа;
- з резервів комп'ютерного забезпечення відібрати найбільш ефективні засоби;
- визначити доцільність їх застосування в порівнянні з традиційними засобами;
- скласти текст, підібрати малюнки, розробити таблиці, схеми, підібрати відеоряд, згідно з вимогами ергономіки;
- скомпонувати модулі кожного етапу заняття з ергономічної точки зору;
- врахувати інтерактивність матеріалу;
- створити часову розгортку лекції;
- написати сценарій презентаційної програми;
- апробувати презентацію на навчальному занятті [2].

ПОРАДИ ВИКЛАДАЧЕВІ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МУЛЬТИМЕДІЙНОЇ ПРЕЗЕНТАЦІЇ НА ЗАНЯТТІ

Викладач має:

- володіти риторичною компетентністю та ораторськими здібностями;
- встановити психологічний контакт із аудиторією;
- привернути й утримувати увагу до себе (привітання, приємні шанобливі слова);
- вільно володіти усним мовленням;
- дивитися безпосередньо в очі студентам, використовуючи при цьому ствердження: *Як ви розумієте, Ви помітили, що...* та ін. (зоровий контакт має важливе значення для утримання уваги аудиторії).

Не читайте повністю текст, що відображається на екрані [8].

Список використаних джерел

1. Волкова Л. Й. Актуальні питання впровадження інноваційних технологій в освітній процес вищого навчального закладу / Л. Й. Волкова // Режим доступу : <http://e-learning.onu.edu.ua/stati/pedagog-ka-visho-shkoli/>.
2. Джей Э. Эффективная презентация/ Пер. с англ. Т.А. Сиваковой. – Минск: Амалфея, 1997. – 208 с.
3. Корсак К. Традиційні урок та лекції: сучасний стан і перспективи / К. Корсак, Т. Зінченко // Вища освіта України. – 2002. – № 3. – С. 75-80.
4. Лаврентьева Г. П. Психолого-ергономічні вимоги до застосування електронних засобів навчання / Г. П. Лаврентьева // Інформаційні технології та засоби навчання: електронне наукове фахове видання. – 2009. – № 4(12). – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/em12/emg.html>.
5. Огурцов А. П. Підвищення інформативності навчального тексту засобами його наочного представлення / А. П. Огурцов, Л. М. Мамаєв, В. В. Заліщук // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. / кол. авт. – К. : Наук.-метод. центр вищої освіти, 2003. – Вип. 35. – С. 3-6.
6. Пінчук О. П. Проблема визначення мультимедія в освіті: технологічний аспект / О. П. Пінчук // Нові технології навчання. – 2007. – Вип. 46. – С. 55-58.
7. Риженко С. С. Про досвід використання мультимедійних технологій у навчальному процесі (у ВНЗ) / С. С. Рижинко / Режим доступу : <http://www.lineyka.inf.ua/articles/001/>.
8. Синиця М. О. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ як засіб формування педагогічних знань. Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія. С. 418-438.
9. Стеценко Н. М. Досвід використання мультимедійних презентацій у викладанні педагогіки / Н. М. Стеценко // Режим доступу : <http://pedagogika.at.ua/publ/1-1-0-47>.